

Oponentský posudek habilitační práce

Tomáš Gregor

Psychológia športu.

Bratislava: MAURO Slovakia s.r.o. 2013, 400 stran, ISBN 978-80-968092-71

Tomáš Gregor předkládá jako habilitační práci publikovaný text tematicky orientovaný na problematiku psychologie sportu s deklarovaným cílem poskytnout přehled aktuálních teoretických pojetí a poznatků z výzkumu i běžné empirie. Práce má patrný učebnicový charakter a je rozvržena do celkem 36 kapitol, z nichž některé jsou ještě dále rozčleněny do podkapitol. Kromě toho je zařazen úvod, seznam použitých literárních pramenů a dále jmenný a věcný rejstřík.

Jednotlivé kapitoly představují didaktický pojaté tematické celky, v nichž se autor snaží postihnout podstatnou informační bázi dané aplikační oblasti psychologie. Přitom se pokouší zachytit téma i z širšího interdisciplinárního pohledu, což je pro psychologii jako disciplínu programově integrující poznatky řady dalších vědeckých odvětví velmi žádoucí. Rozsah kapitol je rozdílný. Nejrozsáhlejší z nich se zabývají závažnými tématy psychologie osobnosti, obecnými stránkami pohybu, sportu, výkonu a psychickými procesy ve sportu. Další kapitoly pak sledují historický kontext, biologickou bázi psychiky, problematiku psychologické přípravy sportovců a dalšími jevy, s nimiž se při sportovních aktivitách setkáváme a které jsou součástí chování a prožívání sportovce, nebo je ovlivňují, ať již v individuálním nebo sociálním kontextu. Přitom autor vychází z rozsáhlé odborné literatury, především knih české a slovenské provenience.

Přínos práce lze spatřovat zejména ve shrnutí řady relevantních poznatků od různých autorů do jednoho textu, což je výhodné zejména pro studijní účely.

Připomínky

Didaktická forma textu je založena spíše na analytickém zpracování určitého tématu, než na využití myšlenkově náročnější kritické syntézy. Její volba mimo jiné svádí k řazení poznatků vedle sebe bez snahy o jejich propojování a utřídění se zřetelem na jejich závažnost a míru obecnosti i k jasnosti jejich vztahu k danému tématu. Pak také vyvstává otázka, proč některá dílčí témata byla zařazena a jiná nikoliv. Práce je poměrně velmi rozsáhlá. Jedním z důvodů je i zařazení řady poznatků z obecné psychologie, možná až nadměrně podrobných a někdy přesahujících rámec zřejmých souvislostí psychologie sportu. V tomto smyslu se mi jeví jako málo odůvodněná volba zmiňovaných typologií osobnosti a temperamentu, uvádění podrobností o transakční analýze apod. Uváděné poznatky nejsou vždy jasně a logicky

utříděny, autor se k jednotlivým jevům vyjadřuje na více místech z různých aspektů, což je poněkud na úkor přehlednosti a znesnadňuje to orientaci. Na druhé straně se tomu při daném rozsahu asi zcela vyhnout nejde. Mezi uváděnými poznatky převládají ty, které jsou již poměrně známé a reflektované v odborné literatuře, nad novějšími poznatky a teoretickými modely.

Absence vlastního empirického výzkumu svým způsobem poněkud omezuje autorovi rozsah možností přesvědčit o svých vědeckých kompetencích a také do jisté míry zužuje prostor pro jejich posuzování. Nemohu se dokonce ubránit dojmu, že pro habilitační řízení byl použit spis, který původně k tomuto účelu nebyl určen ani koncipován.

Součástí práce je rozsáhlý seznam literatury. Aktuálnost uváděných odborných zdrojů je však problematická. Autor preferuje zejména knižní publikace a není jasný důvod, proč vůbec byly do seznamu některé tituly zařazeny, neboť autor k nim v textu ani neodkazuje a jejich význam již je snad pouze historický (např. učebnice psychologie autorů Kornilov, Smirnov, Těplov z roku 1950 /!/ ale i některé další starší učebnice). V práci je vůbec poměrně málo titulů starších méně než 5 let. Odborné práce zaměřené k doplňování a rozvíjení poznatkové báze určitého oboru by měly přinášet čtenáři informaci o nových odborných textech a o situaci v tomto oboru vůbec.

Otázky k obhajobě:

1. Pokuste se stručně charakterizovat hlavní přínos své habilitační práce.
2. Jak hodnotíte vývoj v konceptuální a metodologické oblasti psychologie sportu v období po dokončení textu předkládaného jako habilitační práce?
3. Charakterizujte alespoň rámcově současný pohled psychologie sportu na vztah motivace a výkonu.

Závěr:

Posuzovaná habilitační práce přináší poměrně rozsáhlý soubor poznatků charakterizujících vybrané oblasti psychologie sportu. Autor prokazuje solidní orientaci v rozsáhlé relevantní odborné literatuře zejména knižní. Prokázal také schopnost didakticky uchopit náročnou složitou problematiku a postihnout řadu relevantních fenoménů a odpovídajících konceptů. Doporučuji práci k obhajobě a dalšímu pokračování habilitačního řízení v oboru psychologie.

V Ostravě 25. 5. 2015

Prof. PhDr. Karel Paulík, CSc.

Katedra psychologie

Filozofická fakulta Ostravské univerzity